

принципи залишаються основою розуміння суті, організаційної ідентичності економічного механізму і соціального призначення кооперативних форм господарювання в аграрній сфері, вони відображають генезис та еволюцію кооперативної ідеї.

Кооперація за одним з останніх визначень (А. Корягіна, В. Зіновчук) – специфічна форма господарювання, яка проявляється в економічних взаємовідносинах між партнерами з тим, щоб досягти спільної мети та отримати економічну користь від процесу господарювання (або максимізувати/мінімізувати питомі затрати ресурсів) на основі взаємної допомоги та вигоди всіх учасників процесу кооперації, задоволення інтересів кожного та дотримання соціальних гарантій.

Недивлячись на достатню кількість підходів щодо ознак кооперативних організацій: особиста участі в господарській та управлінській діяльності; добровільність членства і демократичність управління; особливість розподілу результатів господарської діяльності і другорядна роль капіталу; відкритість; домінування соціальних цілей; само- та взаємодопомога, які дають змогу одержувати господарські вигоди від об'єднання (скорочення витрат, підвищення продуктивності праці) тощо, окремі автори пропонують ознаки кооперативу відносити до однієї з трьох його функцій – соціальної (місце кооперативу в системі суспільних відносин), організаційної (особливості внутрішньої структури та організації) чи економічної (функціонування як господарського підприємства).

Кооперативна форма господарювання найбільшою мірою відповідає інтересам селян, котрі є водночас і власниками, і господарями, і працівниками підприємства, забезпечує максимальне задоволення їх інтересів, високий рівень ефективності використання приватної власності кожного. Селяни в таких підприємствах працюють насамперед на себе, самостійно вирішують питання своєї зайнятості, найраціональнішої організації виробництва, розширення асортименту продукції, тим самим узгоджуючи свої інтереси з інтересами суспільства, часткою якого вони є самі і кому як не їм краще знати, чого потребує це суспільство. Крім того, кооперативи створюють можливості для певного соціального захисту асоційованих членів – непрацездатних власників майнових та земельних паїв, чого нема у формуваннях іншого типу.

Узагальнюючи викладене варто відмітити, що формування ефективно функціонуючого кооперативного підходу до економіки дасть змогу реалізувати величезний потенціал аграрної сфери, активізувати діяльність кооперації, створити доступну кооперативну фінансово-кредитну систему, розширити масштаби соціального обслуговування населення. Невиправдано така форма господарювання як кооперативи, посідає одне з останніх місць серед інших форм господарювання на селі. Кооперативних підхід може стати основою для інтенсифікації розвитку малих і середніх організаційних сфер підприємництва, формування конкурентного середовища, впровадження ефективних форм господарювання, оновлення продукції та послуг, підвищення рівня їх конкурентоспроможності.

УДК 005.21:631.11

КОВАЛЬ Н.В., канд. екон. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

NadiaKoval@gmail.com

ЯКІСТЬ ЖИТТЯ ЯК ПОКАЗНИК РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВИ

Головним завданням сучасної демократичної держави є забезпечення високої якості життя своїх громадян. Якість життя є показником результативності соціальної політики держави, адже є комплексним індикатором, який поєднує оцінку як економічної, так і соціальної ситуації в країні. Тому формування стратегії управління якістю життя є актуальним питанням сучасної економічної науки.

Метою дослідження є вивчення основних підходів до розуміння сутності соціально-економічної категорії «якість життя», аналіз міжнародного досвіду вимірювання якості життя та дослідження концептуальних підходів до оцінювання якості життя в Україні.

Інформаційні джерела дослідження: науково-методична література, ресурси світової комп'ютерної мережі Internet.

Методи дослідження: абстрактно-логічний, порівняння, системного аналізу і синтезу.

Аналіз літературних джерел дає можливість зробити висновок щодо відсутності загальноприйнятого наукового визначення соціально-економічної категорії «якість життя». Узагальнюючи різні трактування якості життя, можна виокремити три основні підходи: 1) визначення, які базуються на суб'єктивній самооцінці – рівні задоволеності своїм життям; 2) визначення, що базуються на зовнішній оцінці, яка здійснюється на основі об'єктивних, переважно кількісних показників; 3) комплексні визначення. Вважаємо, що якість життя – це комплексна, інтегральна характеристика, що визначає та оцінює всі сфери життєдіяльності людини (зокрема, економічну, соціальну, екологічну).

Оцінка якості життя є важливим інструментом соціально-економічної політики будь-якої держави, оскільки дозволяє проаналізувати поточний рівень соціально-економічного розвитку країни, визначити місце країни у загальносвітовому прогресі та встановити орієнтири соціально-економічної політики на перспективу [1, с. 12].

Проте, оскільки не існує загальноприйнятого теоретичного визначення «якості життя», то й не існує загальноприйнятої методики оцінювання якості життя. Залишаються дискусійними і невирішеними проблеми методологічного характеру щодо визначення основних компонентів якості життя, розрахунку окремих індикаторів та побудови єдиного інтегрального показника якості життя населення.

Ухвалення Україною курсу на євроінтеграцію зумовлює необхідність вивчення якості життя населення через призму міжнародних стандартів. До найбільш відомих підходів до оцінювання якості життя належить Загальнометодологічна концепція стандартів і якості життя (Standard of Living and Quality of Life), Методологія Economist Intelligence Unit (підрозділу The Economist Group), Методологія ЄС (European Statistical System Committee), Індекс якості життя International Living (Ірландія), Європейський моніторинг якості життя (European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions), Методологія Better Life Initiative (ОЕСР).

Концептуальні підходи до вимірювання якості життя в Україні розроблені науковими співробітниками Інституту демографії та соціальних досліджень імені М. В. Птухи НАН України [1, с. 23-35]. Проте, на нашу думку, дана методика є складною для практичного використання, оскільки існують проблеми з відсутністю, недостовірністю або складністю отримання інформації для розрахунку окремих індикаторів.

Список літератури

1. Вимірювання якості життя в Україні: аналітична доповідь / [Лібанова Е. М., Гладун О. М., Лісогор Л. С. та ін.]. – К.: Інститут демографії та соц. досліджень імені М. В. Птухи НАН України, Програма розвитку ООН, Міністерство економічного розвитку і торгівлі України, 2013. – 50 с.

УДК 005.21:631.11

ГРИНЧУК Ю.С., д-р екон. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ВІДТВОРЕННЯМ ВИРОБНИЧО-РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Постійні зміни в зовнішньому середовищі, фінансові коливання, диспропорції у землезабезпеченні, капіталізації, спеціалізації виробництва призвели до різкого падіння рівня ресурсозабезпеченості сільськогосподарських підприємств.